Załącznik nr 2

AUTOREFERAT

1. **Imię i nazwisko:**

   Jacek Bil

2. **Posiadane dyplomy, stopnie naukowe i artystyczne – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej**:

   - **2012** – stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce nadany uchwałą Rady Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 29 maja 2012 roku, na podstawie rozprawy doktorskiej zatytułowanej *„Korupcja jako instrument uprawiania polityki”*, przygotowanej pod kierownictwem prof. dr hab. Sergiusz Wasiuta, recenzenci: prof. dr hab. Tadeusz Godlewski oraz dr hab. Paweł Woroniecki, prof. UWM.

   - **2002** – dyplom studiów magisterskich na kierunku politologia i nauki społeczne, Wydział Humanistyczny, Uniwersytet Warmińsko – Mazurski w Olsztynie

3. **Informacja o zatrudnieniu w jednostkach naukowych:**

   - od 1.10.2017, adiunkt w Instytucie Systemów Bezpieczeństwa i Obronności Wydziału Logistyki Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie,
   - 1.10.2015 – 30.03.2016, adiunkt w Instytucie Bezpieczeństwa i Edukacji Obywatelskiej Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie,
   - 01.06.2012 – 21.07.2015, kierownik Zakładu Studiów nad Przestępczością Zorganizowaną i Terroryzmem Instytutu Badań nad Przestępczością Kryminalną i Terroryzmem Wydziału Bezpieczeństwa Wewnętrznego Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie,
   - 1.05.2010 – 01.06.2012, wykładowca Zakładu Studiów nad Przestępczością Zorganizowaną i Terroryzmem Instytutu Badań nad Przestępczością Kryminalną

i Terroryzmem Wydziału Bezpieczeństwa Wewnętrznego Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie,

4. **Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016r. poz. 882 ze zm. W Dz.U z 2016r. poz. 1311.):**

a) tytuł osiągnięcia naukowego/artystycznego

Monografia opublikowana w całości: Korupcja w (prywatnym) sektorze gospodarczym. Bezpieczeństwo ekonomiczne państwa.

b) (autor/autorzy, tytuł/tytuły publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa, recenzent wydawniczy)

Jacek Bil, Korupcja w (prywatnym) sektorze gospodarczym. Bezpieczeństwo ekonomiczne państwa, Wyższa Szkoła Policji, Szczytno 2015, ISBN 978-83-7462-486-2, e-ISBN 978-83-7462-487-2., 238 s., recenzent dr hab. Danuta Plecka

c) omówienie celu naukowego ww. pracy i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania.

Poziom bezpieczeństwa państwa określany jest w świetle decyzji politycznych. Aktywność polityczna wydaje się być nieodzownym elementem realizowanych i planowanych strategii bezpieczeństwa zarówno w wymiarze globalnym jak i lokalnym. Współczesna koncepcja polityczna ukierunkowana jest m.in. na zabezpieczenie maksymalnego poziomu bezpieczeństwa państwa. Jednym z obszarów aktywności politycznej są działania polegające na zapewnieniu bezpieczeństwa ekonomicznego, wyrażonego kondycją budżetu narodowego, z którego środków realizowane są obecne i przyszłe plany modernizacji państwa. Obserwowana dynamika zmian polityczno – gospodarczych, którym towarzyszy również szereg nadużyć, wymaga od decydentów wzmożonej aktywności ustawodawczej oraz wykonawczej. Barierą dla prawidłowego funkcjonowania gospodarki narodowej są zdarzenia

o zabarwieniu korupcyjnym. W realiach państwa demokratycznego główny ciężar eliminacji zjawiska korupcji przypisany jest decyzjom politycznym przy wsparciu aparatu państwa – służb odpowiedzialnych za ograniczenie i zwalczanie przywołanego rodzaju nieprawidłowości. Współczesny dyskurs nad problematyką korupcji jest prowadzony zarówno w skali lokalnej, jak i globalnej. Metody zwalczania korupcji zawarto w aktach prawa o zasięgu międzynarodowym, a wiele państw implementowało ich dorobek do prawodawstwa krajowego. W świetle wypracowywanych sposobów ograniczenia wspomnianego zjawiska powoływane są do życia centralne instytucje do walki z korupcją. Dodatkowym aspektem przeciwdziałania korupcji są narodowe strategie zwalczania korupcji, które wpisują się w rządowe programy bezpieczeństwa państwa. Podejmowane próby ograniczenia zdarzeń o zabarwieniu korupcyjnym poddawane są okresowym ocenom na podstawie danych pochodzących ze statystyk przestępczości oraz badań prowadzonych przez ośrodki naukowe jak i organizacje zainteresowane problematyką antykorupcyjną. Deklaracja walki z korupcją była i jest postulatem podnoszonym w ramach wyborów parlamentarnych, samorządowych i prezydenckich. Analiza zjawiska korupcji w Polsce na przestrzeni kilkunastu lat przynosi wniosek o jedynie deklaratywnym ograniczeniu zjawiska. Ograniczona ilość ujawnianych przypadków korupcji (politycznej) jest doskonałym wynikiem dla koalicji rządzącej w przeddzień zmagań wyborczych.

W odbiorze społecznym korupcja identyfikowana jest, jako przestępstwo popełniane wyłącznie przez urzędnika, polityka, policjanta, lekarza czy też celnika. Wskazane rozumienie zjawiska spowodowane jest przede wszystkim brakiem edukacji poświęconej problemom społecznym oraz przekazem medialnym odnoszącym się do zjawisk korupcyjnych. Dodatkowo należy zauważyć, iż w programach antykorupcyjnych uwidaczniane są przede wszystkim zagrożenia korupcją w administracji państwowej. Korupcja w prywatnym obrocie gospodarczym przez wielu przedsiębiorców nie jest identyfikowana, jako czyn zabroniony. Wprowadzona wprawdzie w 2003 roku do polskiego kodeksu karnego regulacja dotycząca korupcji gospodarczej jest odpowiedzią ustawodawcy na nieprawidłowości dokonywane w sferze zamówień i usług pomiędzy podmiotami prywatnymi w warunkach wolnego rynku, lecz liczba identyfikowanych spraw z tego obszaru wskazuje na niedostateczne rozpoznanie zagrożenia. Wyniki badań podejmowanych przez organizacje zajmujące się przeciwdziałaniem korupcji wskazują na szkodliwość zachowań korupcyjnych w sektorze prywatnym. Przedsiębiorcy biorący udział w badaniach sondażowych

podkreślają wysokie koszty związane z praktykami korupcyjnymi. Niepokojącym jest jednak spory odsetek przedsiębiorców postrzegających korupcję, jako środek służący szybszemu i skuteczniejszemu załatwieniu sprawy. Przeprowadzone w Polsce badania nad wskazaną tematyką (stanowiące promil wśród badań dotyczących korupcji), odzwierciedlają wyniki badań międzynarodowych, w których uwidaczniana się jest obecność i szkodliwość korupcji w sektorze prywatnym.

Zmiany społeczno – gospodarcze w Polsce po 1989 r. wpłynęły na ewolucję struktury gospodarczej kraju. Od początku lat dziewięćdziesiątych podmioty gospodarcze funkcjonują w realiach wolnego rynku. Obecnie podmioty sektora prywatnego są głównym aktorem obrotu gospodarczego w Polsce. Liczba przedsiębiorstw prywatnych dominuje w tak ważnych obszarach, jak budownictwo, przetwórstwo przemysłowe, budowa dróg i mostów, usługi telekomunikacyjne, działalność finansowa i ubezpieczeniowa. Współcześnie sektor prywatny w Polsce stanowi ponad trzy czwarte podmiotów prowadzących działalność w realiach wolnego rynku. Aktywność sektora prywatnego powoduje, iż przedsiębiorcy prywatni wytwarzają około 70% produktu krajowego brutto, co wymiernie wpływa na stan finansów publicznych.

Prawidłowa analiza zjawiska korupcji ukazuje faktyczną, rzeczywistą skalę problemu, w której sektor przedsiębiorstw prywatnych, mający szczególne znaczenie dla przychodów budżetu państwa, narażony jest na praktyki korupcyjne. Nie ujmując prestiżu funkcjonowania szeroko pojętej administracji państwowej, należy zaznaczyć, iż korupcja w sektorze prywatnym zagraża bezpieczeństwu ekonomicznemu państwa. W obecnym czasie brakuje skutecznych działań zmierzających do ograniczenia korupcji w prywatnym sektorze gospodarczym. Podejmowane inicjatywy w tym zakresie wyrażają wartość deklaratywną, a programy rządowe przeciwdziałania korupcji w latach 2002–2019, traktują wymienioną sferę marginalnie. Zidentyfikowane przez autora przedsięwzięcia edukacyjno – organizacyjne mające na celu zapobieganie korupcji w sektorze gospodarczym skierowane są przede wszystkim na relacje pomiędzy sektorem prywatnym, a administracją publiczną, w których urzędnicy narażeni są na przekupstwo przedsiębiorców. Poza zainteresowaniem państwa pozostają zdarzenia korupcyjne w relacji podmiot prywatny – podmiot prywatny, uznane za problem wewnętrznej struktury gospodarczej, a niekiedy za niezbędne narzędzie aktywności podmiotów na rynku.

Czynnikiem wpływającym na ważność problemu badawczego korupcji w sektorze prywatnym, a tym samym będącym przyczyną podjęcia przez autora działań badawczych w tym zakresie, była obiektywna ocena politycznych działań antykorupcyjnych w Polsce, które pozbawione są aspektów przeciwdziałania korupcji we wskazanym obszarze, co wpływa na istotne zagrożenie bezpieczeństwa ekonomicznego państwa. Praktyki korupcyjne nie są domeną wyłącznie polskiego systemu gospodarczego, obecne są również w krajach charakteryzujących się wysokim współczynnikiem kultury biznesowej. Obecność zdarzeń korupcyjnych dotyka wielu dziedzin aktywności gospodarczych, od niewielkich usług budowlanych do wielomilionowych inwestycji. Rozbieżność dotyczy także korzyści, które przekazywane były w zamian za „przychylne" rozstrzygnięcie sprawy.

Analiza opracowań naukowych oraz dokumentów zastanych poświęconych problematyce korupcji nasuwa wniosek o zainteresowaniu środowiska politycznego, naukowego, biznesowego i administracji rządowej tematyką antykorupcyjną, należy jednak podnieść, iż brakuje obecnie w Polsce studiów dotyczących stricte korupcji w sektorze prywatnym. Niniejsza rozprawa habilitacyjna przedstawia wartość heurystyczną wnosząc potrzebę wprowadzenia nowych pytań i problemów badawczych dotyczących zjawiska korupcji. Opracowanie jest pionierskim studium podnoszącym konieczność podejmowania środków zaradczych prowadzących do eliminacji zagrożenia bezpieczeństwa państwa spowodowanego korupcją w tym obszarze.

Przygotowując publikację autor przedstawił aspekty percepcji, przeciwdziałania przestępczości korupcyjnej w biznesie oraz jej zwalczania z zaznaczeniem nieprawidłowości zachodzących pomiędzy przedsiębiorcami sektora prywatnego. Uwidoczniono brak zrozumienia dla zagrożenia bezpieczeństwa państwa korupcją mającą miejsce w realiach wolnego rynku. Zobrazowano zrealizowane i obecnie planowane do wykonania rządowe strategie antykorupcyjne, w których brakuje rozwiązań systemowych dla omawianej odmiany korupcji. Autor odwołał się do szeregu badań, zarówno krajowych, jak i o zasięgu międzynarodowym, w których zaznaczono istotne zagrożenia dla prawidłowości funkcjonowania obrotu gospodarczego, wynikające ze stosowania praktyk nieuczciwej konkurencji i korupcji. Osobnym zagadnieniem stała się próba wyjaśnienia przyczyn występowania tej patologii wśród przedsiębiorców prywatnych, dla których prosperowanie w warunkach wolnego rynku powinno być obszarem pozbawionym pokus korupcyjnych. W ramach prowadzonych analiz odwołano się do rozwiązań prawnych przeciwdziałania korupcji

zarówno na gruncie międzynarodowym, jak i w prawodawstwie krajowym. Praca obejmuje również zagadnienia dotyczące koniecznych działań antykorupcyjnych, które mogą być skuteczne w ograniczeniu zjawiska wśród przedsiębiorców prywatnych. Autor przedstawił ponadto dostępne metody zwalczania korupcji, wykorzystywane przez uprawnione ustawowo do tego celu podmioty państwowe.

Zasadniczym problemem naukowym w ramach zainteresowań badawczych autora jest pytanie: czy aparat administracji państwowej poprawnie identyfikuje zagrożenie ekonomiczne państwa w skutek zdarzeń korupcyjnych mających miejsce w sektorze prywatnym?

Celem podjętego badania była także weryfikacja hipotezy badawczej, którą jest przypuszczenie, iż egzekutywa drugorzędnie traktuje konieczność eliminowania korupcji w sektorze prywatnym, bądź w ogóle jej nie dostrzega. Jednocześnie założono, iż systemowymi przyczynami korupcji sektora prywatnego są przyzwolenie środowiska biznesu oraz brak dostatecznej represji państwa wobec wspomnianych zachowań. Ostatnią hipotezą badawczą jest przypuszczenie o braku zainteresowania przedstawicieli podmiotów prywatnych zapobieganiem korupcji w ich środowisku.

Przyjęty układ i struktura pracy podyktowana jest założonymi celami badawczymi. W książce odniesiono się do przedstawienia definicji bezpieczeństwa państwa, ze szczególnym zaznaczeniem bezpieczeństwa ekonomicznego. Zaprezentowano negatywny wpływ korupcji na stan bezpieczeństwa państwa, w tym zakresie zobrazowano koszty ponoszone przez społeczeństwo w związku z praktykowaniem tego typu zachowań. Przedstawiono poziom korupcji na przykładzie wyników badań prowadzonych zarówno przez podmioty państwowe, jak i organizacje pozarządowe. Istotnym elementem pracy jest uwidocznienie udziału podmiotów sektora prywatnego w realiach wolnego rynku w Polsce.

W rozprawie autor odniósł się do specyficznych dla korupcji gospodarczej mechanizmów przestępczych, jak też przybliżył zidentyfikowane obszary korupcji. Podjęto się jednocześnie przedstawienia istoty podmiotu korupcji. Rozważania te są decydujące dla określenia bytu przestępstwa korupcji, z uwagi na jej kwalifikację, tzn. czynu mieszczącego się w granicach korupcji tzw. „urzędniczej" , czy też odnoszącego się do zachowań w sektorze prywatnym.

Książka zawiera regulacje prawne traktujące czyny korupcji gospodarczej. W tym zakresie przywołano akty prawa międzynarodowego, które stały się wzorcem implementacji przepisów prawodawstwa krajowego dotyczących korupcji w sektorze

prywatnym do prawodawstwa krajowego. Dokonano szczegółowej interpretacji artykułu 296a polskiego kodeku karnego, kryminalizującego zachowania korupcji w omawianym sektorze. Odniesiono się także do innych regulacji prawnych, które mają znaczenie dla zakwalifikowania czynu o znamionach korupcji menadżerskiej. Przybliżono zagadnienia kryminalizacji korupcji gospodarczej na przykładzie wybranych systemów prawnych państw europejskich.

W ramach opracowania ukazano faktyczną skalę korupcji gospodarczej w Polsce. Trafnymi źródłami informacji o rozmiarach tej odmiany korupcji są dane przekazywane w raporcie „Mapa korupcji" przygotowywanym corocznie przez Centralne Biuro Antykorupcyjne, dane przekazywane przez Policję oraz materiały udostępniane przez jednostki prokuratury. Autor podkreśla, iż udostępnione dane dotyczące liczby spraw o korupcję gospodarczą, nie są jedynym i miarodajnym źródłem informacji, ze względu na występowanie tzw. „ciemnej liczby przestępstw". Wiele spraw korupcyjnych nigdy nie jest ujawnianych. Specyficzny rodzaj przestępstwa korupcji powoduje zmowę milczenia, a pokrzywdzonym jest zazwyczaj podmiot gospodarczy, a nie konkretna osoba.

Monografia zawiera studium przypadków, opartych na analizie zgromadzonych aktów oskarżenia dotyczących korupcji w sektorze prywatnym. Wskazana część pracy jest odzwierciedleniem faktycznego obrazu zjawiska. Autor przedstawił obszary sektora prywatnego narażone na korupcję gospodarczą, mechanizmy popełniania przestępstw, rozmiar wręczanych i obiecanych korzyści, luki w systemie kontroli przedsiębiorstwa oraz odniósł się do orzekanych kar i środków karnych za popełnione przestępstwa.

W książce zawarto aspekty zapobiegania i zwalczania korupcji gospodarczej i jej zwalczania, w tym przedstawiono strategie państwowe w Polsce, które zostały zrealizowane w latach 2002–2009 oraz odniesiono się do wprowadzonego w 2014r. rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2014–2019. Autor dokonał analizy wskazanych strategii pod kątem oceny ich funkcjonowania w aspekcie ograniczenia i zwalczania korupcji gospodarczej. Dodatkowo zaznaczono rolę organizacji pozarządowych i pożytku publicznego w kreowaniu polityki antykorupcyjnej. W tym obszarze zobrazowano wybrane przedsięwzięcia odwołujące się do ograniczenia korupcji w biznesie. Autor podniósł także znaczącą rolę edukacji antykorupcyjnej, która jest fundamentem dla podejmowania dalszych działań ograniczających omawiane zjawisko. Doceniając rolę przedsiębiorców wprowadzających i praktykujących zasady uczciwego biznesu, przedstawiono wybrane

przykłady kodeksów etycznych, których zapisy odnoszą się do zapobiegania zjawiskom korupcji. W opracowaniu zobrazowano instytucje uprawnione do ściągania sprawców przestępczości korupcyjnej oraz dostępne narzędzia zwalczania tego rodzaju korupcji.

Zamieszczone w pracy rozdziały są ściśle ze sobą powiązane, i zawierają treści dające podstawę do weryfikacji wskazanych hipotez badawczych oraz odpowiadają określonym powyżej problemom badawczym.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo - badawczych

Moje zainteresowania naukowe dotyczą szeroko rozumianej problematyki bezpieczeństwa ekonomicznego państwa z uwzględnieniem aspektów decyzji politycznych mających wpływ na kierunki jej przeciwdziałania. We wskazanym obszarze badawczym zajmowałem się przede wszystkim aspektami przestępczości korupcyjnej, przestępczości skierowanej przeciwko podatkom pośrednim (VAT i akcyza) oraz zorganizowanej przestępczości ekonomicznej. Dodatkowo podejmowałem problematykę działań antyterrorystycznych.

W grudniu 2012 roku opracowana przeze mnie dysertacja „Korupcja jako narzędzie uprawiania polityki" uzyskała pierwsze miejsce w ramach konkursu Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego na najlepszą pracę doktorską dotyczącą szeroko rozumianej problematyki korupcji. Zespół oceniający pod przewodnictwem prof. dra. hab. Brunona Hołysta wyróżnił przedstawione opracowanie doceniając konstruktywną ocenę działań politycznych w zakresie eliminacji korupcji.

Dalsze zainteresowanie badawcze problematyką korupcyjną dotyczy zarówno przyczyn jak i skutków jej występowania w strukturze demokratycznego państwa. Aktywność w obszarze badań nad korupcją zaznaczona została monografią: **J. Bil**, *Zjawisko korupcji. Rozpoznawanie, zapobieganie, zwalczanie. Warszawa 2018, ISBN 978-83-7965-328-7* oraz krajowymi i zagranicznymi publikacjami naukowymi:

- **J. Bil**, *Формально-правовое регулирование противодействия коррупции на международном уровне[w:]Розвиток правової системи та державотворення в Україні, Ługańsk 2012, s. 137-141, УДК 352.07(063)(477),ББК 67.9 (4Укр)301.011 2я431 Р 64*;
- **J. Bil**, *Борьба с коррупцией – полномочия польских органов преследования [w:]* „Закон и Правопрядок в Третьем Тысячелетии", Kaliningrad 2012, s. 14-20,УДК 340, ББК 67, Б 20;

✓ **J. Bil**, *Państwo versus korupcja, [w:] Społeczno-prawne aspekty przeciwdziałania korupcji,* red. J. Bil, A. Wawrzusiszyn, Szczytno 2012, s. 107-121, ISBN 978-83-7462-329-2;

✓ **J. Bil**, *Wpływ zachowań korupcyjnych na bezpieczeństwo Polski [w:]* Przegląd Strategiczny Nr 1/2013, UAM, Poznań 2013, s. 217-227, ISSN 2084-6991;

✓ **J. Bil**, *Analiza porównawcza systemów zapobiegania korupcji na przykładzie wybranych państw federalnych [w:]* Journal of Modern Science, WSGE, Józefów 2013, s. 375-389, ISSN 1734-2031;

✓ **J. Bil**, *Psychologiczno-pedagogiczne aspekty kształcenia funkcjonariuszy wydziałów do walki z korupcją [w;] Психолого-педагогічні умови розвитку особистого простору держави, Львівський державний університет внутрішніх справ, s. 662-665, УДК 159.9+37, ББК 88+74.6, Львів 2013;*

✓ **J. Bil**, *Роль полиции в борьбе с коррупцией,[w:] Діяльність підрозділів кримінальної: сучасний стан та перспективи вдосконалення, s. 376-380, УДК 376+34, ББК 67.4+32.81+74.58, Львів 2013;*

✓ **J. Bil**, *Wpływ edukacji antykorupcyjnej na bezpieczeństwo państwa, [w:]Podstawowe problemy bezpieczeństwa i edukacji dla bezpieczeństwa,* Ełk 2013, s. 137-146, ISBN978-83-932027-4-4;

✓ **J. Bil**, *Inicjatywy wspólnotowe na rzecz zwalczania korupcji, [w:] Demokracja w Polsce po 2007 roku, red. D. Plecka,* Katowice 2014, s. 231-244, ISBN 978-83-61975-77-9;

✓ **J. Bil**, *Statements andactions of the statein the field ofpolitical corruption elimination, [w:]* Security Dimensions, No. 12 (2/2014), Kraków 2014, s. 11-18, ISSN 2353-7000;

✓ **J. Bil,** *Korupcja wyborcza w realiach demokracji nieskonsolidowanej, [w:] Administracja Publiczna. Wybory samorządowe 2014, red. D. Plecka, Z. Osmólska, s. 87-100, Toruń 2015, ISBN 978-83-8019-378-9;*

✓ **J. Bil, A. Czop,** *Zagrożenia korupcyjne w działalności firm ochrony osób i mienia, [w;] Kultura Bezpieczeństwa Nauka – Praktyka – Refleksje Nr 20, s. 183-205,* Kraków 2015, *ISSN 2299-4033;*

✓ **J. Bil**, The Electoral Corruption in the Reality of Unconsolidated Democracy [w:] Security Dimensions, No. 20 (2016), s. 81-94, Kraków 2016, ISSN 2353-7000;

- ✓ ***J. Bil,*** *Prognoza przestępczości korupcyjnej, [w:] Prognozowanie kryminologiczne w wymiarze społecznym. Tom 1. Metodologia. Analiza. Tendencje rozwojowe, s. 411-422, Warszawa 2017, ISBN978-83-01-19348-5;*
- ✓ ***J. Bil,*** *Zapobieganie korupcji gospodarczej, [w:]Przeciwdziałanie szarej strefie w Polsce, s. 134-137, Warszawa 2017, ISBN 978-83-946251-5-3;*

Zainteresowanie naukowe omawianą tematyka znalazło odzwierciedlenie w uczestnictwie w konferencjach naukowych, do których należy zaliczyć:

- ✓ Międzynarodową Konferencję Naukowo-Praktyczną „Bałtyckie forum prawnicze. Przepisy i prawodawstwo w trzecim tysiącleciu" Kaliningrad 14.12.2012;
- ✓ Konferencję służb mundurowych Warmii i Mazur pt. „Razem zwalczamy Korupcję" , Łańsk 29.11.2012;
- ✓ Międzynarodową Konferencję Naukową „Korupcja a bezpieczeństwo Państwa" Kętrzyn 24-25.10.2012;
- ✓ III Międzynarodową Konferencję Antykorupcyjną „Europa bez korupcji", Warszawa, 10.12.2012;
- ✓ Międzynarodową konferencję naukowo praktyczną „Діяльність Підрозділів Криміналної: Сучасний Стан Та Перспективи Вдосконалення", Lwów 12.04.2013;
- ✓ Międzynarodową konferencję naukowo praktyczną „Психолого – Педагогічні Умови Розвитку Освітнього Простору Держави" Lwów 22.11.2013;
- ✓ Konferencję służb mundurowych „Razem przeciw korupcji", Łańsk, 17-19.11.2014.
- ✓ VI Międzynarodową Konferencję Antykorupcyjną, Warszawa 9.12.2015;
- ✓ Konferencję naukową „Ochrona interesów finansowych Rzeczypospolitej Polskiej i Unii Europejskiej", Warszawa 15-17.04.2015,
- ✓ Konferencję „Przeciwdziałanie szarej strefie", Warszawa 8.12.2017.

Badania nad korupcją wyrażono ponadto udziałem w projekcie rozwojowym pt. ***„Przeciwdziałanie i zwalczanie przestępczości zorganizowanej i terroryzmu w warunkach bezpiecznego, przyspieszonego i zrównoważonego rozwoju społeczno-***

gospodarczego", nr OR00004007, finansowanego ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w którym zrealizowano trzy zadania:

- ✓ Obszary, mechanizmy oraz skala przestępstw korupcyjnych w życiu publicznym i gospodarczym oraz kierunki ich ewaluacji;
- ✓ Badania porównawcze nad polityką antykorupcyjną
- ✓ Wykonanie badań kryminologicznych dotyczących wykrytych i osądzonych przestępstw korupcyjnych oraz ich sprawców z uwzględnieniem sankcji karnych.

W ramach projektu pt. ***„Stworzenie systemu prognozowania rozwoju przestępczości jako elementu budowania strategii bezpieczeństwa i porządku publicznego" nr projektu DOB-BIO7/05/02/2015***, podjąłem się opracowania rozdziału pt. „Prognoza przestępczości korupcyjnej", który opublikowany został w monografii pt. *„Prognozowanie kryminologiczne w wymiarze społecznym. Tom 1. Metodologia. Analiza. Tendencje rozwojowe, red. B. Hołyst, Warszawa 2017.*

Wyrazem podejmowanej przeze mnie działalności naukowej dotyczącej problematyki korupcji jest redakcja naukowa monografii pt. ***„ Społeczno – prawne aspekty przeciwdziałania korupcji"*** red. J. Bil, A. Wawrzusiszyn, Szczytno 2012, ISBN: 978-83-7462-329-2.

Kolejnym obszarem badań realizowanych w mojej działalności naukowej jest środowisko transakcji handlowych, w których obserwowana jest wysoka skala nadużyć skierowanych przeciwko interesom ekonomicznym państwa. W tym zakresie zajmuje się przede wszystkim problematyką dotyczącą nieprawidłowości związanych z rozliczeniem podatków pośrednich, które są podstawowym składnikiem budżetu państwa. Wprowadzone po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej rozwiązania prawne dostarczają rozwiązań prawno – organizacyjnych, przyjaznych przedsiębiorcy funkcjonującemu na rynku dostaw i usług. Należy jednak zaznaczyć, iż wykorzystywane techniki przestępcze doskonale wpisują się w „luki" prawne, co pozwala na prowadzenie działań na szkodę interesu publicznego. Analiza badanego obszaru pozwoliła na opracowanie publikacji naukowych odnoszących się do wskazanego obszaru:

- ✓ **J. Bil**, *Legislation and case law to combat crime associated with the settlement of indirect taxes in Poland, [w:]Tax Management and Tax Evasion, Frankfurt am Main, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Warszawa, Wien 2014, ISSN 2194-153, s. 223-245, ISBN 978-3-631-65190-2;*

- ✓ **J. Bil**, *Ustawowe uprawnienia Generalnego Inspektora Informacji Finansowej w zakresie zwalczania przestępczości ekonomicznej związanej z nieprawidłowościami w rozliczeniu podatków pośrednich [w:] Kultura bezpieczeństwa. Nauka-Praktyka-Refleksje nr 16, Kraków 2014, s.40-51, ISSN 2299-4033;*
- ✓ **J. Bil**, *Inicjatywy wspólnotowe na rzecz zwalczania przestępczości o charakterze ekonomicznym [w:] Bezpieczeństwo obrotu gospodarczego, red. K. Raczkowski, Warszawa 2014, s. 417-436, ISBN 978-83-264-3246-0;*
- ✓ **J. Bil**, *Edukacja na rzecz bezpieczeństwa ekonomicznego państwa [w:] Podstawowe Problemy Bezpieczeństwa i Edukacji dla Bezpieczeństwa, red. A. Wawrzusiszyn, J. Grzyb, Ełk 2013, s. 60-71, ISBN 978-83-932027-8-8;*
- ✓ **J. Bil**, *Bezpieczeństwo ekonomiczne państwa w świetle powołania Krajowej Administracji Skarbowej, [w:] Refleksje o przeszłości, spojrzenie na współczesność. Kraków 2018, red. O. Wasiuta, s. 277-290, ISBN: 978-83-942367-9-3;.*

Uzupełnieniem prowadzonej pracy badawczej w obszarze badań nad bezpieczeństwem ekonomicznym państwa był udział w konferencjach i seminariach poświęconych omawianej problematyce, do których należy zaliczyć między innymi:

- ✓ Konferencję naukową *„Bezpieczeństwo ekonomiczne obrotu gospodarczego”*, Warszawa 22-23.10.2013;
- ✓ Konferencję naukową *„Self Improvement & Security. Change Management & Administration”*, Kraków, 8-9.05.2013;
- ✓ Seminarium Międzynarodowe *„Współpraca organów ścigania i instytucji państwowych w zakresie ochrony interesów ekonomicznych i finansowych RP i UE w związku z obrotem paliwami ciekłymi”*, Szczytno 18-19.09.2014;
- ✓ III Konferencję Zarządzania Ciągłością Działania *„Zapewnienie bezpieczeństwa i ciągłości funkcjonowania organów państwa w obliczu dzisiejszych zagrożeń”* Szczytno, 23-24.09.2014;
- ✓ Konferencję naukową *„Bezpieczeństwo ekonomiczne obrotu gospodarczego”*, Warszawa 22-23.10.2014;
- ✓ Konferencję naukową *„Ochrona interesów finansowych Rzeczypospolitej Polskiej i Unii Europejskiej”*, Warszawa 15-17.04.2015,
- ✓ Międzynarodową konferencję "Razem na rzecz bezpieczeństwa ekonomicznego Polski", Ryn 17-18.10.2018r.

Kontynuując badania naukowe nad bezpieczeństwem ekonomicznym państwa kierowałem zadaniem badawczym w ramach działań statutowych Uczelni (WSPol) pt. ***„Efektywność państwa w zwalczaniu przestępczości ekonomicznej, w świetle nieprawidłowości związanych z rozliczeniem podatków pośrednich (VAT i podatek akcyzowy), nr zadania IBnPKiT-5/2013/P/JB (DST)***, finansowanym ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W ramach wskazanego przedsięwzięcia przeprowadzono badania wykorzystując różne metody i techniki badawcze oraz wypracowano wnioski, które dotyczą proponowanych rozwiązań systemowych w obszarze przeciwdziałania i zwalczania przestępczości skierowanej przeciwko prawidłowemu rozliczeniu podatków pośrednich.

W moim zainteresowaniu naukowym pozostają również badania nad przestępczością zorganizowaną, ze szczególnym uwzględnieniem mechanizmów przestępczych oraz sposobów eliminacji tego rodzaju zachowań. Podjęte rozważania pozwoliły na opracowanie niżej wymienionych opracowań:

- ✓ **J. Bil**, *Morska granica państwa jako obszar działalności zorganizowanych grup przestępczych [w:] Bezpieczeństwo wewnętrzne i ochrona infrastruktury krytycznej, Gdynia 2012, s. 113-126, ISBN 978-83-934343- 9-8;*
- ✓ **J. Bil**, *Państwo wobec obywatela polskiego w sytuacji zakładniczej poza granicami kraju, [w:] Bezpieczeństwo osób podlegających ustawowo ochronie wobec zagrożeń XXI wieku,* red. P. Bogdalski, J. Cymerski, K. Jałoszyński, Szczytno 2014, s. 295-308, ISBN 978-83-7462-416-9;
- ✓ **J. Bil, T. Semeniuk**, *Przestępczość papierosowa, [w:] Przestępczość zorganizowana. Fenomen. Współczesne zagrożenia. Zwalczanie. Ujęcie praktyczne, red. K. Wiciak, W. Mądrzejowski, W. Jasiński, Szczytno 2013, s. 301-314, ISBN 978-83-7462-394-0;*
- ✓ **J. Bil**, *Statutory Powers of Polish Services Used in Matters Related to Criminal Abduction of a Person for Ransom,[w:] Насиле Србији – узроци, последице и друштвене реакције, Београд 2014,s.307-314, ISBN 978-86-7020-2863;*
- ✓ ***J. Bil**, Charakterystyka zorganizowanej przestępczości transgranicznej na podstawie danych statystycznych Ministerstwa Finansów, Prokuratury Generalnej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, [w:] Zorganizowana przestępczość transgraniczna, Lublin 2015, s. 3-16, ISBN 978-83-943172-2-5;*

- ✓ **J. Bil,** *Przestępczość zorganizowana w ujęciu historycznym oraz jej ewaluacja [w:] Kultura Bezpieczeństwa Nauka – Praktyka – Refleksje Nr 20, Kraków 2015, s. 88-107, ISSN 2299-403;;*
- ✓ **J. Bil, K. Jałoszyński**, *The Use of Marksmen in Hostage Situations Related to the Abduction of People for Ransom, [w:] Internal Security, Szczytno 2015, s. 47-58, ISSN 2080-5268;*
- ✓ **J. Bil**, *Czynności operacyjno – rozpoznawcze w systemie ochrony obiektów użyteczności publicznej przed zamachami terrorystycznymi, [w:] Bezpieczeństwo antyterrorystyczne budynków użyteczności publicznej. Analiza – Diagnoza – Case Study, red. B. Wiśniewska Paź, M. Szostak, J. Stelmach, Toruń 2018, s. 45-56, ISBN, 978-83-8019-973-6;*
- ✓ **J. Bil**, *Przestępczość zorganizowana i korupcja zagrożeniem bezpieczeństwa i obronności państwa, [w:]Wyzwania i zagrożenia bezpieczeństwa i obronności w XXI wieku w wymiarze społecznym i technologiczno – środowiskowym, red. Z. Trejnis, L. Kościelecki, Warszawa 2018, s. 109 -138, , ISBN: 978-83-7545-913-5;*

Działalność naukowa nad problematyką zorganizowanej przestępczości kryminalnej wyrażona została udziałem w projekcie rozwojowym pt. ***„Opracowanie i stworzenie systemu zarządzania informacją na potrzeby Centrum ds. Uprowadzeń" , nr projektu O ROB 0003 03 001***, finansowanym ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju – wykonawca projektu.

Uczestniczyłem również w przygotowaniu wniosku projektu rozwojowego **nr DOB-BIO6/08/137/2014 pt. *„System gromadzenia i generowania informacji na potrzeby analizy kryminalnej i koordynacji działań Straży Granicznej***", finansowanym ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju – kierownik projektu.

Problematyka przestępczości zorganizowanej była przedmiotem wykonanego przez mnie zadania w ramach realizacji **grantu badawczego nr 997/2018 pt. *„System logistyczny determinantem zdolności obronnych RP"***, finansowanego przez Ministerstwo Obrony Narodowej RP – opracowanie pt. *„Przestępczość zorganizowana i korupcja zagrożeniem bezpieczeństwa i obronności państwa"*.

Realizując pracę naukową podejmowałem się recenzji artykułów zgłaszanych do: kwartalnika naukowego „e-Politykon" wydawanego przez Ośrodek Analiz Politologicznych Uniwersytetu Warszawskiego, periodyków Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie tj. „Policja",

„Przegląd Policyjny oraz „Internal Security", jak też czasopism wydawanych przez Wojskową Akademię Techniczną w Warszawie oraz Akademię Sztuki Wojennej w Warszawie. Wykonałem także recenzję (wraz prof. dr. hab. Kubą Jałoszyńskim i dr. hab. Januszem Gierszewskim) monografii pt. *„Fundamentalizm islamski a terroryzm w XXI wieku"* autorstwa Juliusza Piwowarskiego, Jerzego Depo i Pawła Pajorskiego, wydanej przez Wydawnictwo Apeiron w Krakowie oraz opracowania zwartego pt. *„Przestępczość kryminalna. Charakterystyka wybranych przestępstw"* pod red. Krzysztofa Wiciaka, przygotowanego do wydania przez wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie.

Po uzyskaniu stopnia doktora wykonywałem obowiązki dydaktyczne na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku Bezpieczeństwo Wewnętrzne w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie. Równocześnie odpowiedzialny byłem za przeprowadzenie zajęć programowych na studiach podyplomowych z zakresu problematyki przestępczości zorganizowanej i terroryzmu. Wśród głównych przedmiotów, których treści były przekazywane w formie wykładów i ćwiczeń należy wymienić: Zwalczanie przestępczości (pierwszy stopień), Zwalczanie zorganizowanej przestępczości kryminalnej i ekonomicznej, w tym: Charakterystyka przestępczości zorganizowanej, Narzędzia zwalczania przestępczości zorganizowanej, Uprowadzenia osób dla okupu, Przestępczość samochodowa, Przestępczość narkotykowa, Handel ludźmi, Przestępczość ubezpieczeniowa, Przestępczość ekonomiczna (II stopień). W roku akademickim 2012/2013 prowadziłem zajęcia z przedmiotu Służby specjalne w systemie bezpieczeństwa państw realizowane przez Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego na kierunku Bezpieczeństwo Narodowe. Prowadziłem także zajęcia z przedmiotu Przestępstwa wobec zamówień publicznych, realizowane w 2015 roku na studiach podyplomowych poświęconych zamówieniom publicznym przez Wydział Dowodzenia i Operacji Morskich Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni. W okresie od października 2015 roku do stycznia 2016 roku prowadziłem cykl wykładów pt. *„Charakterystyka zorganizowanej przestępczości transgranicznej na podstawie danych statystycznych Ministerstwa Finansów, Prokuratury Generalnej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych"* realizowanych dla słuchaczy Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. Od października 2015 roku do marca 2016 roku wykonując obowiązki adiunkta w Instytucie Bezpieczeństwa i Edukacji Obywatelskiej Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, odpowiedzialny byłem za realizację następujących przedmiotów: Podziały socjopolityczne we współczesnym świecie, Koncepcja geopolityczna, jako element bezpieczeństwa interesu narodowego w XXI wieku na świecie, Prawne aspekty

bezpieczeństwa, Podstawy prawa cywilnego, Przestępczość zorganizowana, Ochrona danych osobowych i informacji niejawnych oraz Organy władzy publicznej w zakresie zarządzania kryzysowego i reagowania kryzysowego oraz w stanach nadzwyczajnych.
W ramach obowiązków adiunkta Wydziału Logistyki Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie prowadzę zajęcia z przedmiotów: Geopolityka i obronność, Międzynarodowe stosunki polityczno-militarne, Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa, Służby, straże i inspekcje w systemie bezpieczeństwa państwa oraz Pozamilitarne przygotowania obronne.

Prowadzona przeze mnie praca dydaktyczna związana była również z pełnieniem funkcji promotora prac dyplomowych zarówno na pierwszym jak i na drugim stopniu studiów na kierunku Bezpieczeństwo Wewnętrzne. Od 2012 roku do chwili obecnej zostało wypromowanych pod moim kierownictwem **21 prac dyplomowych**. Treść prac obejmowała problematykę zagrożenia bezpieczeństwa państwa, w tym podjęto miedzy innymi rozważania według niżej wymienionych tematów: *Zapobieganie i zwalczanie przestępczości narkotykowej w Polsce, Zwalczanie przestępczości związanej z handlem dziećmi, Wpływ asymetryczności terroryzmu na kształt procesów makroekonomicznych we współczesnej gospodarce, Analiza i ocena funkcjonowania polityki strukturalnej UE na obszarze Polski w latach 2007-2013 jako elementu bezpieczeństwa ekonomicznego państwa. Program Operacyjny rozwój Polski wschodniej, jako przykład wsparcia wspólnotowego w rozwoju państw członkowskich UE, Środki odurzające, jako czynnik kryminogenny wpływający na destrukcyjne zachowanie młodzieży szkół gimnazjalnych i licealnych, Handel ludźmi – zmuszanie do prostytucji, jako obszar przestępczości zorganizowanej, Analiza i ocena systemu instytucjonalnego ochrony interesów finansowych Unii Europejskiej. Wybrane problemy przestępczości na szkodę funduszy strukturalnych na 2007-2013, Porwania dla okupu, jako forma działalności zorganizowanych grup przestępczych.* Obecnie jestem promotorem 7 prac dyplomowych na pierwszym i drugim stopniu studiów na kierunku Obronność Państwa w Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie.

Dodatkowo należy zaznaczyć, iż sprawowałem **opiekę naukową nad doktorantem w charakterze promotora pomocniczego**, który po złożeniu wymaganych egzaminów przystąpił w kwietniu 2014 roku do obrony pracy doktorskiej, czego efektem było uzyskanie stopnia naukowego doktora nauk społecznych w zakresie nauk o bezpieczeństwie w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie.

W ramach aktywności organizacyjnej należy zaznaczyć pełnienie przeze mnie funkcji na rzecz Wydziału Bezpieczeństwa Wewnętrznego Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie przy

przygotowywaniu programów studiów i programów szkoleń specjalistycznych, w niżej wymienionym zakresie:

- ✓ zastępca przewodniczącego nieetatowego Zespołu zadaniowego do spraw opracowania koncepcji programu studiów podyplomowych na kierunku „Bezpieczeństwo wewnętrzne" w zakresie zapobiegania i wykrywania przestępstw gospodarczych i korupcji;
- ✓ zastępca przewodniczącego nieetatowego Zespołu zadaniowego do spraw opracowania zmiany programu studiów podyplomowych na kierunku „Bezpieczeństwo wewnętrzne" w zakresie problematyki zwalczania przestępczości zorganizowanej i terroryzmu;
- ✓ zastępca przewodniczącego nieetatowego Zespołu zadaniowego do spraw opracowania zmiany programu studiów podyplomowych na kierunku „Bezpieczeństwo wewnętrzne" w zakresie zwalczania zagrożeń ze strony przestępczości zorganizowanej i cyberprzestępczości;
- ✓ przewodniczący Zespołu programowego powołanego przez Komendanta Głównego Policji do opracowania programu szkolenia specjalistycznego z zakresu zwalczania przestępczości gospodarczej;
- ✓ zastępca przewodniczącego Zespołu programowego powołanego przez Komendanta Głównego Policji do opracowania programu szkolenia specjalistycznego z zakresu zwalczania przestępczości korupcyjnej;
- ✓ członek nieetatowego Zespołu do stałego monitorowania, opracowywania i doskonalenia planów studiów i programów kształcenia na Wydziale Bezpieczeństwa Wewnętrznego Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie.

Dodatkowym polem aktywności organizacyjnej było pełnienie przeze mnie funkcji w komitetach organizacyjnych oraz zespołach programowych niżej wymienionych konferencji i seminariów:

- ✓ XV Międzynarodowa Konferencja Naukowa *„Techniczne Aspekty Przestępczości Teleinformatycznej -TAPT"*, Szczytno 23-25.05.2012;
- ✓ XVI Międzynarodowa Konferencja Naukowa *„Techniczne Aspekty Przestępczości Teleinformatycznej -TAPT"*, Szczytno 28-29.05.2013;
- ✓ Zjazd Katedr Kryminalistyki „Współczesna kryminalistyka – wyzwania i zagrożenia" Szczytno, 9-11.09.2013;

- ✓ Seminarium naukowe „Taktyczno-kryminalistyczne aspekty uprowadzeń osób", Szczytno, 03.04.2014;
- ✓ Konferencja naukową „Self Improvement & Security. Change Management & Administration", Kraków, 8-9.05.2013;
- ✓ XVIII Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Techniczne Aspekty Przestępczości Teleinformatycznej -TAPT", Szczytno 17-18.06.2014;
- ✓ Konferencja naukowa „Bezpieczeństwo osób ustawowo podlegających ochronie wobec zagrożeń w XXI wieku", Warszawa, 12.06.2014;
- ✓ Seminarium Międzynarodowe „Współpraca organów ścigania i instytucji państwowych w zakresie ochrony interesów ekonomicznych i finansowych RP i UE w związku z obrotem paliwami ciekłymi", Szczytno 18-19.09.2014;
- ✓ Konferencja naukowa „Internetowe naruszenia praw własności intelektualnej", Szczytno, 13-14.11.2014;
- ✓ XVIII Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Techniczne Aspekty Przestępczości Teleinformatycznej -TAPT", Szczytno 1-3.06.2015;
- ✓ Konferencja międzynarodowa „Droga walki. Samodoskonalenie i bezpieczeństwo" Kraków, 08.05.2015.

W ramach popularyzacji nauki przeprowadziłem w październiku 2014 roku jako ekspert ds. antykorupcji wykład otwarty na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie na temat „Korupcja wyborcza", w czasie którego przedstawione zostały przyszłym kandydatom w wyborach samorządowych podstawowe zagadnienia dotyczące korupcji wyborczej oraz sposoby zapobiegania sytuacjom korupcyjnym związanym z elekcją. We wrześniu 2014 roku przedstawiłem na Kongresie Polskiego Instytutu Kontroli Wewnętrznej w Krakowie wykład ekspercki dla audytorów wewnętrznych dotyczący aspektów przeciwdziałania korupcji. W grudniu 2017 roku uczestniczyłem w programie Unitet Nations Global Compact, pt. „Przeciwdziałanie szarej strefie w Polsce", w ramach, którego przygotowałem opracowanie poświęcone zapobieganiu korupcji gospodarczej. Wskazane opracowanie znalazło miejsce w Raporcie UN Global Compact.

Przedstawiony dorobek naukowy powstał w trakcie prowadzenia systematycznej i kierunkowej pracy naukowej. Podjęta problematyka pracy habilitacyjnej wraz z pozostałymi osiągnięciami naukowo- badawczymi stanowi monolityczną część prowadzonych badań nad zjawiskiem korupcji i jej wpływu na bezpieczeństwo ekonomiczne państwa. Wyniki

prowadzonych badań pozwalają na eksperckie przedstawienie wypracowanych wniosków w środowisku biznesowym oraz w środowisku podmiotów zainteresowanych eliminacją zjawisk zagrażających funkcjonowaniu demokratycznego państwa.

Jacek Bil